

15 (255).
GEVORG ÇİFTÇİYAN'IN HİKÂYESİ
(1909, Musadağ doğumlu)
ERMENİNİN KADERİ

Bu gerçek bir hikâyedir. Bunu yaşlı bir adam bana anlatmıştır; o olayları kendi gözleriyle görmüştür.

1915 yılında Ermenileri katletmeye başladıklarında, bir karı koca ve iki oğulları varmış: biri 8, diğeri 9 yaşında. Türkler adamı keserler; kadın kocasının cesedi üzerinde göz yaşı döker. Orada Türklerle birlikte bir de Alman subay varmış. Almanın yüreği dağlanır; "bu güzel kadının kocasını öldürdüler; çocukları da sevimli şeyler; yazıktır..." diye düşünür. Alman Ermeni kadına işaretlerle, bu çocuklardan birini kendisine verirse kendisini ve diğeri oğlunu başka bir ülkeye gönderip kurtaracağını anlatır.

Kadın büyük oğlunu o Alman'a verir. O da çocuğu trene bindirip Almanya'ya gönderir ve karısına mektup yazarak der ki: "Bizim oğlumuz yoktu; bu çocuğa öz evladın gibi bak; ye, içir, okula gönder ki kızımızla beraber öğrenim görsün."

Alman katliamdan kurtulmaları için diğeri oğlanı ve annesini Fransa'ya gönderir; günlüğüne de şöyle yazar: "Ben çocuğu Almanya'ya, evime gönderdim."

Aradan otuz yıl geçer. Çocuk öğrenim görür. Adam kızını o çocukla evlendirir, ve bunların bir oğlu olur.

Alman adam ölür. Genç adam babasının çekmecelerini karıştırırken babasının, günlüğüne "Ben o oğlanı annesiyle birlikte Fransa'ya gönderdim; diğeri oğlanı da Almanya'ya evime gönderdim" yazmış olduğunu görür.

Genç adam defteri hemen cebine koyar ve karısına: "Fransa'ya gidiyoruz" der.

Karısını ve çocuğunu alıp Fransa'da bir otele yerleşirler. Genç adam karısına: "Ben biraz gidip dolaşayım" der.

Bir arabaya biner ve Almanca "Beni Ermeni kilisesine götürün" der.

Ermeni kilisesine varınca "Ben öksüz bir Ermeniydim. Beni Almanya'ya götürmüşlerdi. Orada öğrenim gördüm. Bir kadın arıyorum. Kim bu kadını bulursa ona çok para vereceğim" der.

Ermeniler kilisenin listelerinde ararlar ve derler ki: "Öyle bir ana oğul var ve Lyon'da yaşıyor."

Genç adam onlara yüklü miktarda para verir ve onlardan ayrılır.

Karısına der ki: "Lyon'a gideceğiz." Lyon'a giderler ve bir otelde konaklarlar.

Adam karısına: "Ben biraz gidip dolaşayım" der.

Bir arabaya atlayıp dosdoğru Ermeni kilisesine gider: "Ben öksüz bir Ermeniydim. Almanya'da büyüdüm. Bir kadın arıyorum; onu bulana şu kadar para veririm" der.

Kim para kazanmak istemez ki?

Ermeniler başlarlar kadını aramaya. Bir Ermeni adam o kadını bulur. O da bana bu hikâyeyi anlatan yaşlı adamdı. Gelip genç adama der ki: "Aradığın ana-oğulu buldum; ama o kadar fakirler ki, yiyecekleri bile yok; zira kadının oğlu işsiz."

Genç adam der ki: "Oğlunu yanıma getir; ona de ki "Sana göre iş var" ve çıkarıp bu yaşlı Ermeniye yüklü miktarda para verir. Yaşlı adam da sevinir.

Kadının oğlu gelir ve Almanya'dan gelen adamla karşılaşır. Bu görür ki, gelen kendisine çok benziyor, ne de olsa kardeşirler. Göz yaşları dökmeye başlar. Uzun uzun bakar, büyülenir, ama ses çıkarmaz. "İsmin ne?" diye sorar.

"Gabriel."

"Akraban var mı?"

"Bir annem var."

"İsmi nedir?"

"Varduhi."

Ben Almanya'dan geldim. Sen her gün bize et ve ekmek getireceksin. Her gün bizimle beraber olacaksın; birlikte yemek yiyeceğiz. Akşam evine gideceksin.

Kadının oğlu gider ve gereken her şeyi getirir. Almanya'dan gelen adam ise çıkarıp 1000 Frank koyar gencin cebine ve ona der ki: "Evinizde ne eksikse git satın al." Genç adam şaşkın bir halde eve dönüp annesine der ki: "Anne, Almanya'dan gelen bu adam ya deli, ya da Talih Kuşu. Beni yedirip içiriyor, cebime de para koyup eve gönderiyor.

Ertesi gün yine aynı şey tekrarlanır. Bu şekilde birkaç gün geçer. Bir gün de Almanya'dan gelen adam der ki: "Eşim ve çocuğumla evinize gelmek istiyorum. Bu parayı da al, ne gerekiyorsa satın alırsın."

Genç adam gider; gereken hazırlıkları yapar ve gelir der ki: "Buyurabilirsiniz; ama adın nedir?" "Adımı şimdi söyleyemem" diye cevap verir adam ve karısına dönüp "Haydi hazırlan,

oğlumuzla gezmeye gidiyoruz" der.

Gidip bir arabaya binerler ve oğlanın evine giderler. Orada başına bir mendil bağlamış, gözlerinden yaşlar akan zavallı yaşlı bir kadın görürler.

Adam sorar: "Anne, adın nedir?"

"Benim adım Varduhi."

"Bana hayat hikâyeni anlat."

Kadın başlar anlatmaya: "Türkler kocamı kesmeden önce bir büyük, bir küçük oğlum vardı; orada Alman bir subay da bulunuyordu ve oğullarımdan birini alıp götürdü. Sonra ona ne olduğunu bilmiyorum. Bu oğlum ise yanımdadır; birlikte oturuyoruz.

Almanya'dan gelen adam cebinden babasının not defterini çıkarıp, okur; gerçek ortaya çıkar.

Başlarlar birbirlerini öpmeye. Yabancı kadın olanları görerek şaşırır kalır. Adam annesine ve kardeşine der ki "Kalkın, eşyalarınızı toplayın, Ermeni fakirlere dağıtın. Almanya'ya gidip birlikte yaşayacağız. Orada benim her şeyim var.

Adam annesini, kardeşini, karısını ve oğlunu alarak Almanya'ya gider. Bunlar muradına erer, siz de muradınıza erin.